

kifejezhetőek voltak. Ilyen geometriai szerkesztésekkel határozták meg a középkor és a reneszánsz festői az emberi alak arányait. A geometrikus aránykánonok a mikrokozmosz képzeteivel való összeegyeztetésére való törekvést a négyzetbe írható *homo quadratus* illetve a körbe írt emberalak arányfigurái fejezik ki. Ezek a művészetelméleti spekuláció híres, századok művészgenerációit foglalkoztató nehézségei, lényegüket tekintve szoros rokonságban a kör négyyszögösítésének problematikájával.

Az újkor művészetéhez vezető nagy fordulatot az ideális, általános érvényű, a szépséget önmagában meghatározó arányrendszer elvetése jelentette. Helyette a különféle nemek, életkorok, embertípusok és vérmérsékleti alkatok aránybeli sokféleségének megfigyelése, a részek és az egész törvényszerű viszonyának feltevésével szemben pedig a kimutatható méretegyezések regisztrálása jutott uralomra. Ezt a természettudományos megfigyeléssel közeli rokon tapasztalati módszert Leonardo da Vinci, majd nem sokkal később Albrecht Dürer alkalmazta először. Munkamódszerük hamar nagy tekintélyt szerzett, hasonló szerepet játszva a képzőművészet történetében, mint az építészeti arányelmélet egyidejűleg lezajlott nagy fordulata. Ez az egymással szorosan összefüggő két nagy változás jelzi a középkor végét.

TARBAY EDE

Architektúrák

Anna Mark (Márkus Anna) budapesti kiállítására

*Felületek,
formák feszültsége,
árnyékokkal szegélyezett tér,
küzdelemből lenyugvás,
a Rendig,
akárha magunk, homlokunk mögött —*

*De míg az érdes két lépés távolságról
elveszíti
göcsörtös felszínét,
fényéveket kell megtennünk bűneiktől,
s ha visszanézünk,
akkor sem bizonyos —*